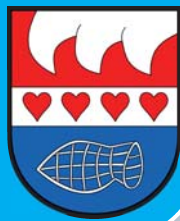


Brodík

**MĚSÍČNÍK
OBCE BOROVNICE**





Zima, krmítka, přikrmování ptactva



ZIMA V OBCI

ZIMA, KRMÍTKA, PŘIKRMOVÁNÍ PTACTVA

Je-li tuhá zima, taková, s jakou jsme se setkali během letošního ledna, **je nutné přezimující ptáky přikrmovat.**

Na vesnici je krmítko snad u každého domu. Jaké jsou **zásady pro jeho stavbu a umístění?**

Mělo by stát nebo viset alespoň 1,5 metru nad zemí a v dostatečné vzdálenosti od nejbližšího stromu, tak, aby ptáky neohrožovaly kočky. Krmítko můžeme koupit, ale jsme národem kutilů, a proto většina z nás dá přednost výrobě svépomocí. Nejvhodnějším materiálem pro stavbu krmítka je dřevo, nejlépe odřezky z latí a překližka. Střechu zhotovíme z trvanlivějšího materiálu (plech, umakart apod.) nebo ji opatříme odolným nátěrem. Dno krmítka je výhodné opatřit ohrádkou, krmivo potom nevypadává ven. Výrobek by měl být spíše větší, aby se zde mohlo krmit více ptáků najednou. Nezapomínejme na to, že sem přilétnou i větší druhy – kos nebo strakapoud.

A čím krmíme?

Nejvhodnější potravou pro přikrmování ptáků jsou **semínka slunečnice a dracené vlašské ořechy**. V menší míře, jako doplněk, je možné přidat semena máku, řepky, prosa, loupáného ovsa a pšenice. **Z naší kuchyně** lze ke krmení používat strouhanou housku či rohlík, vařené brambory, kousky masa, na plátky nakrájený lůj, vnitřní sádlo nebo stoprocentní tuk.

Jiří Šafránek z Moravského ornitologického spolku uvádí: „*Tam, kde krmítko navštěvují výhradně vrabci domácí nebo polní, je vhodné jim přilepšit strouhanou ze suchého bílého pečiva. V obchodech můžete koupit i různé směsi pro zimní přikrmování ptáků, nejlepší jsou však ty, ve kterých jsou převážně semena slunečnice.*

Nejčastějšími návštěvníky krmítek jsou sýkora koňadra a modřinka, zvonek zelený, vrabec domácí a polní a kos černý. Ojediněle se na krmítkách a v jejich okolí objevují i čížci lesní, stehlíci, sýkora uhelníček, sýkora babka, brhlík lesní,



pěnkava jikavec, pěnkava obecná, hýl obecný, dlask tlustozobý, drozd kvíčala, drozd cvrčala, červenka a strakapoud velký.

Pro kosy, kvíčaly, cvrčaly a brkoslavy jsou největší pochoutkou jablka a plody jeřabin. Můžete je zavěsit na větve před okno nebo kolem krmítka. Sýkorky, brhlíky a strakapoudy spolehlivě přiláká zavěšený hovězí lůj. Někteří ptáci, jako například pěnkavy, jikavci a chocholouši, nejraději sbírají semena na zemi pod krmítkem a tak vůbec nevádí, když nějaká semena z krmítka vypadnou.

Do krmítek naopak v žádném případě nepatří zbytky jídel z kuchyně, chleba a slané pečivo. Ptáci by mohli po jejich pozření uhynout“ (<http://www.mos-cso.cz/cz/>).

Zapomeňme tedy na potraviny obsahující sůl (ta je pro ptáky jedovatá), zkažené potraviny, nevhodné jsou také těstoviny a čerstvé pečivo. Zapovězenými potravinami jsou i chléb a uzeniny. **Krmíme pravidelně.** Naši strážníci si totiž velmi snadno a rádi zvyknou na naše krmítko a bude-li prázdné, ocitnou se v ohrožení života...

Vhodné je **umístit krmítko tak, abychom na něj viděli z okna.** Pohled na radostně poskakující sýkorky a vrabce nás uprostřed zimy vždycky potěší.

Poznámka: Moravský ornitologický spolek připravil zajímavé čtení pro každého, kdo by chtěl o zimním příkrmování ptactva získat více informací – najdete ho na webové stránce

http://www.mos-cso.cz/userFiles/letak_prikrmovani_2008.pdf

ZPRAVODAJ BRODÍK

„Brodík“ měsíční zpravodaj obce Borovnice

Redakční rada: Zastupitelstvo obce Borovnice

Zpravodajské a informační příspěvky od občanů do „Brodíku“

e-mail: **brodik@borovnice.info**

Příspěvek je možno vhodit do schránky na budově obecního úřadu v Přestavlkách.

Uzávěrka vždy k poslednímu dni daného měsíce

Distribuce do všech domácností v obci Borovnice zdarma.

VYDAVATEL

Obec Borovnice, Přestavlký 1, 517 41 Kostelec nad Orlicí

tel.: 494 547 102, 734 559 876, www.borovnice.info,

e-mail: obec@borovnice.info, č.ú.: 124 007 1339/0800



Z HISTORIE

BOROVNICE, HOMOLE, PŘESTAVLKY A RÁJEC V DÍLE GOTTHARDA JOSEFA LAŠKA

G. J. Lašek

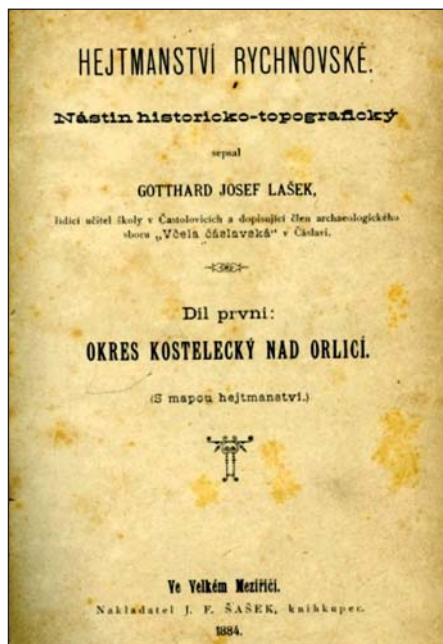
(* 5. 5. 1854 Chrudim – † 9. 2. 1937 Čakovice) sice nepocházel z našeho regionu, ale působil jako učitel na obecné škole v Kostelci n. O., od r. 1876 byl řídícím učitelem v Častolovicích a r. 1895 se stal ředitelem měšťanské školy a průmyslové školy pokračovací ve Vamberku.

Byl aktivním hudebníkem a historikem hudby, vydal *Stručné dějiny českého zpěvu a české hudby* (Kutná Hora, 1904). Nás však zajímá jeho spisovatelská činnost. Lašek psal historické a poučné články. V polovině 80. let 19. stol. vydal vlastním

nákladem knihu nazvanou **Hejtmanství rychnovské, okres kostelecký** (Velké Meziříčí, 1884). I když se z velké zčásti jedná

o kompilaci, v níž se uplatnilo dílo historika českých hradů a zámků Augusta Sedláčka, přináší Laškova regionální monografie **řadu zajímavých informací o obcích na Kostelecku v době kolem roku 1880**. Právě tím je pro nás kniha zajímavá. Vybrali jsme z ní pasáže týkající se dnešní obce Borovnice. Pokusili jsme se **zachytit stav na přelomu 70. a 80. let 19. století**.

Dále tedy citujeme (ze stránek: 257, 267 až 276) Laškův text, ovšem jen ty části, které se vztahují k výše uvedené době. Text jsme nepatrně upravili, aby byl srozumitelný i laikovi – např. zkrácená slova – výraz „popl. dvůr“ byl upraven na „po plužní dvůr“ atd. Dobový název „Rajice“ pro Rájec jsme ponechali.



PŘESTAVLKY A RÁJEC

U Přestavlky blíže silnice stojí **socha svatého Jana Nepomuckého**. Nachází se mezi pěti vysokými, košatými stromy. Na podstavci jest nápis (latinský) tohoto obsahu: „*Ochránče náš, chraň nás od neštěstí a hladu. Opatruj manžele Rousovy z Lipna a manžele rodu Chuchelského. Opravená socho sv. Jana, rozmnožuj slávu Boží!*“ Nad nápisem jest rozlomené bílé kolo vozové v červeném poli. Socha tato byla zhotovena r. 1742, opravena r. 1808 a 1836, kdy také dřevěným zábradlím opatřena byla.

Ve veliké oboře přestavlké schůdnými cestami upravené jest také **rybník Pobočník** zvaný. Zvláštní zmínky zasluhuje v oboře této místo zvané „**propadlý zámek**“. Jest to místo prohloubené, bahnité, jemuž lid z daleka se vyhýbá. Vypravují, že tu druhdy stával zámek, jenž do země se propadl.

Roku 1868 na podzim **nalezeny byly v Přestavlcích blíže zámku hluboko v zemi zlaté sponky na ruce**. Řetízek u nich byl přetržen. Sponky měly na konci vyryté písmeny: J. G. H. Z. Nyní jsou majetkem uroz. pána hraběte B. Kinského. Na cestě z Přestavlky do Svídnice stojí vysoký sloup zvaný „**veliký obrázek**“, na jehož hlavici upevněn jest znak hrabat Kinských; pak na cestě z Přestavlky do Chocně v prvním lese je podobný sloup, však menší, kterýž proto slove „malý obrázek“.

Rajice, ves čítá 177 obyvatel ve 29 domech. Rajice a Přestavky tvoří jednu společnou obec katastrální i politickou.

BOROVNICE

Borovnice, ves má 349 obyvatel v 51 domech. Statek Borovnice náleží rodu hrabat Kinských. V Borovnici jest zámeček, dvůr poplužní, mlýn a pila. Ves zdobena je sousoším sv. Antonína a sv. Jana Nepomuckého. Na vížce ve dvoře je zvonek. Ve dvoře borovnickém spatřují se podnes skrovné zbytky bývalé tvrze.

Blíže pily proti rybníku stojí socha sv. Jana Nepomuckého postavena od Jos. Ant. Záruby s tímto nápisem na podstavci: „*Ze zbožného úmyslu a slibu postavena jest socha tato ke cti pěti ran jednorozeného Syna Božího, Otce věčného, a Tobě, sv. Jene Nepomucký, bys nás při soudu posledním od hříchů vysvobodil*“ (pozn.: Lašek uvedl latinský text i překlad do češtiny).

HOMOLE

Homole, ves má ve 13 domech 49 obyvatelů. Jest tu **filiální kostel Bolestné rodičky Boží**, o němž čteme v památní knize fary sudslavské: „*Homolský kostel Bolestné rodičky Boží, kamž velké množství poutníků z okolí přichází.*“

G. J. Lašek kostelu na Homoli věnoval ve své místopisné knize celkem tři stránky (s. 273-276). Jeho popis z velké části převzal ve 30. letech 20. století Emanuel Kosina (Památná Homol a okolí, 1937) a od něho ho takřka beze změny opsal Jindřich Vanický (Homol, turistická perla Orlických hor, 1995 a 2015), kteří se poutním místem zabývali.

Z Laškova textu uvádíme pro zajímavost **zmínku o dvou nešťastných událostech, které kostel na Homoli postihly:**

Dne 9. května 1862 v noci vloudili se zloději oknem do oratoria. Ukradli mimo monstranci ciborium, kalich, pacifikál, také i všechno prádlo a příkrov. Socha Matky Boží byla otrhána, v kapli pohozena; socha Spasitele nalezena byla na zemi pod prádelníkem. Korunky stříbrné z obou soch byly strženy. Zloději vloudili se také do krypty, ale ničehož tu nenalezše, prchli. Způsobená škoda činila 200 zl.; stíhání zlodějů zůstalo bez výsledku.

Dvě léta na to, r. 1864, dne 14. června o páté hodině odpolední udeřil blesk do věže, střecha a celý kryt shořel. Oltáře, ač vyneseny, byly začazeny a porouchány. Škoda byla značná. Snahou a přičiněním tamního (rozuměj sudslavského) duchovního správce p. Jos. Slaniny, přiveden kostel do stavu nynějšího. Kolem kostela nasázeno je nyní mnoho stromů ovocných. Rozhled s vrchu v pravdě je vznešený a úchvatný.

Borovnice s Homolí činí jednu společnou obec.

Tolik Gotthard Josef Lašek o naší obci.

Závěrem ještě několik vysvětlivek: monstrance – prosklená a bohatě zdobená schránka na noze, vyrobená z cenného kovu a určená k vystavování a uctívání svčené hostie; **ciborium** – kalich s víkem, slouží k přechovávání hostií, liturgická nádoba; **pacifikál** – zdobený kříž nebo destička s křížem.

PaedDr. Ladislav Miček

ÚNOR – MĚSÍC MASOPUSTU

Během února se na českém venkově slavil a na některých místech dodnes slaví masopust. Jde o dobu zabíjaček, ovaru, jitrnic, prejtu, ale také sladkých koláčů, koblih a slivovičky. To vše tradičně k masopustu patří.

Přinášíme další, tentokrát krátkou ukázkou z doprovodného textu, který před více než deseti lety napsala **Iveta Vašátková** pro výukové DVD **Český rok v proměnách a slavnostech**:



MASOPUST

Masopustní veselí začalo už Novým rokem. Byla zima, lidé nemohli pracovat na polích, a tak se bavili a slavili. K důležitým událostem patřily tancovačky. Oslavy vrcholily tři dny před počátkem čtyřicetidenního vážného času půstu, který před-

znamenal Velikonoce. Protože se datum Velikonoc musí každoročně vypočítávat, **byl i masopust pohyblivým svátkem.**

Hodně se jedlo a pilo. Vždyť doba masopustu je i časem zabíjaček. První masopustní reje se konaly už ve středověku. **Vyvi-**

nula se řada tradičních masek, například Turek, Žid, kobyla, nevěsta nebo medvěd.

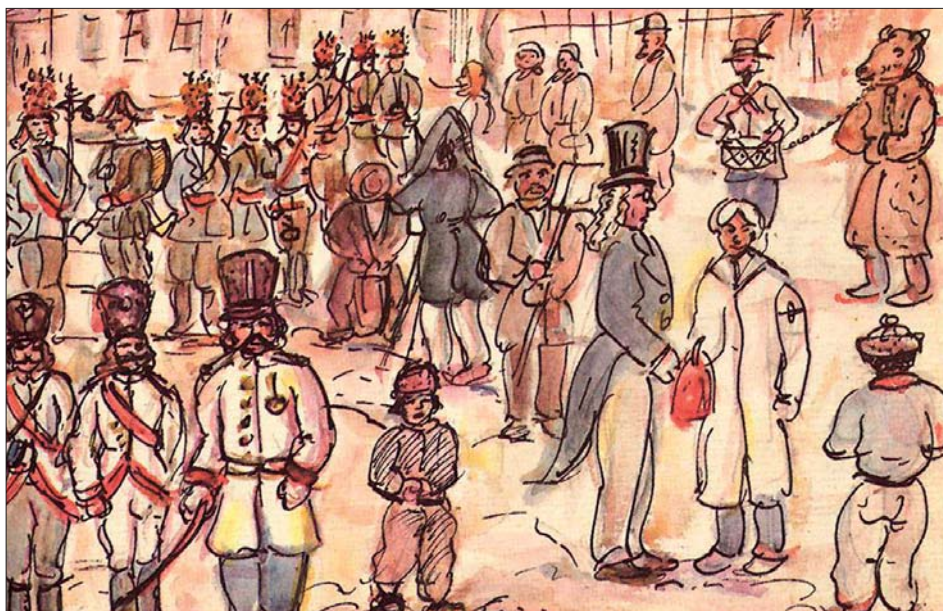
Hospodář příchozí hostil pálenkou a hospodyně koblihami. Při návštěvě každého stavení bavily masky celou vesnici, často hrály i veselá představení. K oblíbeným maškaram patří právě medvědář s medvědem nebo kobyla.

Při výrobě masek se projevovala lidová tvořivost. Využívala se sláma, kusy barevných látek nebo tzv. hrachovina – uschlé rostliny hrachu.

Masopustní průvody pro nás zachytili lidoví umělci, v Orlických horách a Podorlicku např. Josef Korejz Blatinský.



Mgr. Iveta Vašítková



Z LIDOVÝCH PRANOSTIK PRO MĚSÍC ÚNOR:

Masopust na slunci - pomlázka u kamen.

Svítili slunce na bláznivé masopustní reje, bude pěkná pšenice i žito.

Konec masopustu jasný - len krásný.

Krátký masopust - dlouhá zima.

Jaký je masopustní den, taková bude Velká noc.

Bude-li v masopustní úterý příjemné povětrí, bude dosti hrachu.

Teče-li v úterý masopustní voda kolejema, bude úrodný rok.



ZPRÁVY OBECNÍHO ÚŘADU

UPOZORNĚNÍ OBČANŮM

KOSTEL NA HOMOLI

Kostel Panny Marie Bolestné na Homoli
je přes **zimní období až do Velikonoc uzavřen.**

První mše se bude konat

16. dubna 2017 a poté každých čtrnáct dní.



HŘBITOV – Upozornění pro návštěvníky

Brány hřbitova jsou **v zimním období otevřeny
od 8:00 do 16:00 hodin.**

Na hřbitov je zakázáno vodit psy.

Prosíme návštěvníky hřbitova o třídění odpadu do umístěných popsaných nádob.

Děkujeme



INFORMACE PRO OBČANY

VÝŠE POPLATKŮ NA ROK 2017

Komunální odpad 500,- Kč/rok za osobu trvale žijící
500,- Kč/rok za rekreační objekt

Poplatek za psa

- a) za prvního psa 100,- Kč,
- b) za druhého a každého dalšího psa téhož držitele 100,- Kč,
- c) za psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmu, anebo poživatel sirotčího důchodu 100,- Kč,
- d) za druhého a každého dalšího psa téhož držitele, kterým je osoba podle písm. c) tohoto ustanovení 100,- Kč.

Výběr poplatků proběhne během měsíce ledna a února v těchto místech:

Borovnice – knihovna 14. února 2017 16.00 – 18.00 hod.
Rájec – společenská místnost 16. února 2017 16.00 – 18.00 hod.
Přestavky – obecní úřad vždy v úředních hodinách



Poplatky musí být uhrazeny do konce února 2017

Poplatek lze rozdělit na dvě části,
činí-li celková částka více jak 1000,- Kč

První polovina bude uhrazena do konce února 2017

Druhá polovina bude uhrazena
do konce července 2017

obecní úřad

Nechte si posílat údaje pro placení daně z nemovitých věcí do Vaší e-mailové schránky!

Proč?

- › Nebudete mít starost, jestli Vám bude včas doručena složenka.
- › Vždy budete mít údaje pro placení daně z nemovitých věcí u sebe ve své e-mailové schránce, ať jste kdekoli.
- › Když zapomenete zaplatit daň z nemovitých věcí, správce daně Vám zašle upozornění na e-mail.
- › Budete moci zaplatit daň z nemovitých věcí pomocí QR kódu v pohodlí Vašeho domova.

Kdo může tuto službu využít?

- › Poplatník daně z nemovitých věcí, který nemá zřízenou službu placení daně prostřednictvím SIPO.
- › Poplatník daně z nemovitých věcí - právnická osoba, která nemá zřízenou datovou schránku.

Jak na to?

- 1) Vyplníte
Žádost ve věci zasílání údajů pro placení daně z nemovitých věcí e-mailem.
Formulář najdete na podatelkách finančních úřadů
nebo na www.financnisprava.cz pod záložkou daňové tiskopisy.
- 2) Tuto žádost doručíte finančnímu úřadu, u kterého jste poplatníkem daně z nemovitých věcí.

Přihlášení k zasílání údajů pro placení daně z nemovitých věcí na e-mail na zdaňovací období roku 2017 je možné do **15. března 2017**. Poplatníkům, přihlášeným k zasílání údajů pro placení daně z nemovitých věcí e-mailem, **nebude zaslána složenka.**

LÉKAŘSKÁ POHOTOVOST

Rozpis služeb stomatologické lékařské služby první pomoci okresu Rychnov nad Kněžnou rok 2017

ORDINAČNÍ HODINY: sobota, neděle, svátek 08:00–12:00 hodin

04.02.	MDDr. Tomáš Jan	Tyršova 515, Opočno 777 667 353
05.02.	MUDr. Valešová Pavla	Poliklinika, Pulická 99, Dobruška 494 622 114
11.02.	MUDr. Veselská Renata	Poliklinika, Mírové nám. 88, Týniště nad Orlicí 494 371 781
12.02.	MDDr. Vodová Jana	Poliklinika, Pulická 99, Dobruška 494 622 114
18.02.	MUDr. Zdeňka Jiří	Kvasinská 129, Solnice 494 596 732
19.02.	MUDr. Plšková Ivona	Svatohavelská 266, Rychnov nad Kněžnou 494 534 841
25.02.	MUDr. Bahník František	Třebízského 799, Kostelec nad Orlicí 494 323 152
26.02.	MUDr. Benešová Růžena	Tyršova 464, Dobruška 494 622 040
04.03.	MUDr. Beránek Jan	Komenského 828, Týniště nad Orlicí 494 371 088
05.03.	MUDr. Čapková Marie	Komenského 366, Doudleby nad Orlicí 494 383 417
11.03.	MUDr. Domáňová Iva	Poliklinika Rychnov nad Kněžnou 494 515 694
12.03.	MDDr. Faltisová Kristýna	Záhumenská 445, České Meziříčí 734 324 600

Lékařská pohotovostní služba v Královéhradeckém kraji
Informace pro dospělé i děti na celém území kraje
tel.: 841 155 155



Ptačí chřipka - informace pro veřejnost

Vysocepatogenní ptačí chřipka subtypu H5N8 se šíří Evropou. Nákaza je potvrzována u nalezených uhynulých volně žijících ptáků a také v chovech drůbeže. V ČR zatím žádný případ výskytu nebyl potvrzen ani u volně žijících ptáků ani v chovech drůbeže. Přesto je potřeba věnovat zvýšenou pozornost dodržování zásad biologické bezpečnosti a preventivních opatření v chovech drůbeže.

Co je chřipka ptáků?



Influenza drůbeže, známá také jako ptačí chřipka je virové onemocnění postihující ptáky. Postihuje jak volně žijící ptáky, tak drůbež jako slepice, kachny a husy. Postižená zvířata mají dýchací potíže, trpí ztrátou chuti a masivně hynou v průběhu 1 – 2 dnů.

Inkubační doba je časový úsek mezi kontaktem s původcem nákazy a vzplanutím klinických příznaků. V případě influenzy je to pouze několik dní. První příznaky se obvykle objeví do jednoho týdne.

Způsob přenosu ptačí chřipky

K přenosu dochází především trusem nemocných ptáků.

Úhyn ptáka na ptačí chřipku lze potvrdit pouze v laboratoři.

Lidé se mohou infikovat pouze kontaktem s infikovanými ptáky nebo jejich exkrementy (výkaly, peří, uhynulá zvířata apod.).

Nelze vyloučit přenos ptačí chřipky z nemocných ptáků na drobné savce (kočky, psi apod.).

Dosud nebyl zaznamenán případ přenosu ptačí chřipky z volně žijících ptáků na člověka.

Dosud nebyl prokázán přenos nákazy z člověka na člověka.

Příznaky ptačí chřipky

Infikovaná zvířata jsou otupělá a mají načepýřené peří, jsou netečná, odmítají se pohybovat, mají dýchací potíže, jsou apatická (obr. 1). Příjem krmiva je výrazně snížen nebo se objeví úplné nechutenství. Rovněž snáška se výrazně snižuje nebo se úplně zastaví. Vejce jsou deformovaná a mají tenkou skořápku. Některá zvířata vykazují příznaky nachlazení (výtok z nosu, kýčání). Během jednoho až dvou dnů dochází k vysokému úhynu. Zjišťovány jsou krváceniny a nekrotické změny na hřebínku a lalůčkách (obr. 2), edém hlavy (obr. 3). Mohou se objevit otoky a krváceniny na končetinách (obr. 4).



obr. 1



obr. 2



obr. 3



obr. 4

V případech podezření na výše uvedené příznaky u ptáků informujte ihned o události soukromého veterinárního lékaře nebo místně příslušnou krajskou veterinární správu. Řiďte se přesně podle jejich instrukcí. Nedovolte vstup cizím osobám do postiženého místa.

Obecné zásady ochrany člověka před nákazou

Při dodržení základních ochranných pravidel je pravděpodobnost nakažení minimální. Je třeba:

- chránit se kontaktu s podezřelými zvířaty, uhynulými ptáky, nedotýkat se ptačích výkalů,
- poučit děti, aby se nedotýkaly nalezených nemocných nebo mrtvých ptáků a nehrály si s drůbeží,
- nezpracovávat nemocnou drůbež,
- dbát o osobní hygienu (umývání rukou, přezouvání, převlékání po kontaktu s drůbeží),
- informovat o nálezu většího počtu uhynulých ptáků veterinární správu,
- ochrana domácích miláčků - psů, koček apod. – zabránit jim v kontaktu s uhynulými nebo nemocnými ptáky
- při zahraničních cestách do rizikových oblastí postižených ptačí chřipkou, se vyhnout trhům s drůbeží, nekonzumovat zde jídla na ulici. Dbát dalších doporučení vydaných Evropským centrem pro kontrolu a prevenci nemocí a Ministerstvem zdravotnictví, která jsou zveřejněna na www.mzcr.cz

Zásady pro drobnochovatele drůbeže

V tomto období výrazně doporučujeme chovatelům drůbeže, která má přístup do venkovních výběhů, tam kde je to technicky a provozně možné, umístění zvířat uvnitř budovy.

- ideální je drůbež chovat v uzavřených objektech a chránit ji před kontaktem s volně žijícím ptactvem,
- slepice, kohouty a krůty nedržet společně s vodní drůbeží,
- v chovech, kde není možno zajistit chov v uzavřeném objektu, přijmout opatření, která v nejvyšší možné míře zabrání kontaktu s volně žijícími ptáky,
- krmivo a vodu umístit uvnitř budovy, v krajním případě pod přístřeškem,
- pokud možno zamezit pobytu na vodních plochách, kde jsou i volně žijící vodní ptáci,
- pokud možno nenapájet neošetřenou vodou z povrchových vodních nádrží, ke kterým mají přístup volně žijící ptáci
- venkovní vodní nádrže dle možností chránit před volně žijícími ptáky (sítě, ploty, zábrany),
- pokud je to možné a vhodné využít plašičů, např. siluetu nebo maketu dravce,
- zamezit znečištění krmiva a vody trusem volně žijících ptáků,
- oznámit zvýšený úhyn, onemocnění nebo změnu chování ptáků veterináři,
- nekrmít zvířata masem uhynulých ptáků.

KVS SVS pro Královéhradecký kraj



Karešová Blanka MVDr.	KVSH	495 279 062	602 483 537	b.karesova.kvsh@svscr.cz
Lišková Kateřina MVDr.	KVSH	495 279 063	602 504 873	k.liskova.kvsh@svscr.cz
Kolovratníková Alena MVDr.	HK	495 279 055	724 066 311	a.kolovratnikova.kvsh@svscr.cz
Knap Václav MVDr.	JC	493 523 925	606 848 968	v.knap.kvsh@svscr.cz
Štěpánková Jaroslava MVDr.	NA	491 428 748	723 829 273	j.stepankova.kvsh@svscr.cz
Pergler Vladimír, veterinární lékař	RK	494 534 492	724 500 873	v.pergler.kvsh@svscr.cz
Merta Jiří MVDr.	TU	499 816 108	602 420 909	j.merta.kvsh@svscr.cz

FARMÁŘSKÉ TRHY 2017

ZÁMEK DOUDLEBY NAD ORLICÍ

neděle od 9.00 hodin.

Letošní trhy nabídnou široký sortiment produktů, výrobků a zboží přímo od výrobců, řemeslníků a farmářů.

Těšit se můžete na pečivo, ovoce a zeleninu, mléčné i masné výrobky, koření, masti, košíky a řadu dalších dobrot, užitečnosti a šikovnosti.



Jednou za měsíc, vždy v neděli:

12. února Valentýnské trhy

12. března

9. dubna Velikonoční trhy

14. května Výstava bonsajů

18. června

16. července Doudlebský plenér

20. srpna Řemeslnický jarmark

17. září

15. říjen Dušičkové trhy

12. listopadu Svatomartinské trhy

10. prosince Vánoční jarmark

Přehled akcí a událostí pravidelně aktualizujeme i v oficiálním zámeckém kalendáři.

e-mail: info@zamek-doudleby.cz, web: www.zamek-doudleby.cz

KNIHOVNA BOROVNICE

Vždy na začátku roku seznamuji čtenáře Brodíku s činností knihovny za uplynulé období.

Stále totiž dochází k nějakým změnám.

V současné době probíhá katalogizace knižního fondu. To znamená, že postupně vozím všechny naše knihy do městské knihovny v Kostelci nad Orlicí. Údaje o nich tam ukládají do speciálního počítačového programu.

Jistě všichni víte, že naše knihovna získala na důležitosti zavěšením poštovní schránky.

Koncem roku vždy dělám výkaz o knihovně, který dávám k doplnění finančních a osobních údajů na obecní úřad. Potom výkaz putuje do knihovny v Kostelci nad Orlicí a odtud vše posílají do Prahy.

Měla jsem trochu obavy, zda rok 2016 bude alespoň tak dobrý jako roky předcházející, ale všechno dobře dopadlo. Dokonce jsme dostali ústní pochvalu.



Knihovnu navštívilo celkem 314 návštěvníků. Výpůjček bylo celkem 567, z toho 547 krásné literatury a 16 naučné. Děti do knihovny téměř nechodí. Registrované jsou pouze 2, a ty si vypůjčily jen 4 knihy.

Čtenáři se nám v poslední době dost mění. Někteří přestali knihovnu navštěvovat. Jsou však i čtenářky, které chodí pravidelně každý výpůjční den.

Již 15. rok, po celou dobu mé přítomnosti, je velmi příjemné, že se o knihovnu začali zajímat také chalupáři, kteří si nejenom vypůjčí knihu, ale chtějí se něco nového dovědět o dění v Borovnici a okolí.

Hitem loňského roku bylo **prohlížení historických fotografií** na pokračování. Jako velice humorné nám připadalo poznávání lidí, místa a času na starých fotkách. Vydařená byla i beseda se spisovatelem L. Mičkem.

Rok jsme zakončili slavnostním posezením.

Závěrem chci poděkovat všem čtenářům a hlavně čtenářkám za jejich zájem o knihovnu a dění v knihovně.

Zároveň všechny zvu k návštěvě. Nezapomeňte, že knihovna je místo pro setkávání lidí.

Božena Kaplanová, knihovnice

KNIHOVNA PŘESTAVLKY

Milé čtenářky a milí čtenáři,

tak se rok sešel s rokem a máme tu, jako vždy, nějaké to bilancování. Moc ráda bych poděkovala těm, kteří v minulém roce navštívili naši **knihovnu v Přestavlkách**.

Ať již to byla dospělá část čtenářů či ta nejmenší. Nebylo vás moc, ale přesto vám patří velký dík.

Moc ráda bych pozvala i ostatní, necht' se k nám na obecní úřad přijdou podívat do knihovny, popovídat si a půjčit si nějakou tu knížku. Máme jich zde skutečně mnoho, a to jak pro velké, tak pro malé. Samozřejmostí je objednání nějaké knížky či využití výměnného fondu, jehož prostřednictvím vám zajistíme stále nové knížky a s tím spjaté krásné zážitky ze čtení.

Již teď bych ráda pozvala nejen malé děti, ale i jejich kamarády a rodiče, k **vyřádění**, které se uskuteční v měsíci březnu, a to **21. 3. 2017**. Moc se na vás všechny budu těšit. Společně si něco pěkného vyrobíme.

Přeji vám všem, ať začínající rok je pro všechny ten nejlepší. Přijďte se k nám podívat. Moc ráda vás uvidím.

Petra Kotrasová, knihovna Přestavlky



Vážení čtenáři Brodík,

v dnešním příspěvku se dostávám na „tenký led“, neboť co včelař, to výzkumník. Krátce tedy **pojednáme o druzích úlů a o včelaření v nich.**

Nejdříve něco **z dějin včelařství.** Včelstvu v přírodě vyhovují **duťiny** nacházející se převážně **ve stromech.** Včely tam jsou chráněny před deštěm a mrazem, přežívají tak zimu. To jsou podstatné podmínky, za kterých **se včelstvo shlukuje do zimního chomáče a chrání tím matku.**

V zimě je uprostřed včelího hrozu teplota kolem 20 stupňů Celsia, k jaru se teplota zvýší na 35 stupňů, a tak může matka začít klást vajíčka. Dosažitelnost medných a pylových zásob a posouvání včelího tělesa po nich, to je další podmínka pro úspěšné přežití a dobrý jarní rozvoj.

V přírodě člověk zpočátku odebíral medné plásty podřezem na jaře podle toho, co včelám zbylo. Aby nemusel za nimi do lesa, přenesl si **zkrácené duté stromy, tzv. kláty,** domů. Později přešel na loučky, na kterých byly zavěšeny plásty, jež se daly odebrat.

Velká změna nastala po **zavedení rozebíratelného díla pomocí rámků.** Vystavěné rámkové dílo se daly rozřídit a tam, kde nebyl plod, zužkovat med. Další pokrok přinesl **vynález medometu.**

Původní úly, takzvané almárky, se skládaly z malých plástů v několika patrech nad sebou a vyznačovaly se limitovaným prostorem. Prostorově vyhovovaly starému plemeni včel, přesto se včelstva často rojila pro nedostatek prostoru.

Později, za první republiky, moderní včelaři František Adamec a Václav Škvařil, došli k závěru, že **úly by měly být rozebíratelné a plásty k točení by měly být oddělené od plodiště mateří mřížkou,** aby se matka nedostala do medníku. Rámková míra 39 x 24 cm tehdy byla pokrokovou, a šíře 39 se používala i v takzvaných „budečácích“, kde bylo jedno plodiště a jeden medník, bohužel ale v uzavřeném prostoru s nemožností rozšíření.

Později se došlo k názoru, že **jednotlivé díly včetně dna mají být rozebíratelné,** a tím vznikla možnost nastavování prostoru a neomezová-



ní včelstev. Míra 39 x 24 byla prohlášena za malou (raubsystém), neboť po odebrání zásob včelstvo v jednom plodišřovém nástavku trpělo často hlady. **Vznikly tedy dva kompromisy:**

- 1) Plodišř se dvěma nástavky **39 x 24 cm**, kde má matka dosti prostoru, ale mezera mezi nimi, přibrzdřuje matku v jarním rozvoji.
- 2) Zvřšení plášřů na výšku, čili **39 x 30 cm**, aby matka mohla neomezeně klást. Sám jsem na tuto míru přešel již před 35 lety, ale velmi brzy jsem poznal, že běžně používaných 11 - 13 plášřů v plodišři je málo. Nyní mám v plodišři ve včelstvu v plné síle 15 plášřů, a ješřtě je třeba odebírat zavíčkovaný plod do oddělků, nebo od medníků k vyběhnutí.

Ze Západu k nám došla celá řada jiných rámkových mír, z nichž některé jsou pro jarní rozvoj včelstva velmi vhodné. Pokud se jedná o **dělkou plášřů 42,5 cm**, anebo ješřtě delší, a různých výšek plášřů (Langstroth), je vhodné plášřy vkládat do nástavků kolmo k řesnu. Včelstvo se tak v zimním období pohybuje směrem od řesna po zásobách.

Zásadou by však mělo být: **jeden velký plodišřní prostor!** Osobně jsem v našich nadmořských výškách (a výše) pro **úly s dostatečně zatepleným plodišřem**. Říká se přece: **„Teplo dělá včely a zima husí kůži.“**

Včely jsou schopny přezimovat i v jutovém pytli, pokud na ně nebude pršet, ale mají většou spotřebu zásob a pomalejší jarní rozvoj. Bohužel, stále je dost nesořidných výrobců, jež nabízejí nezateplené bedřinky, které jim nedají moc práce, a lze to výhodně prodat i s oddělkou.

Kdo chce šetřit, může na mednicích. Tam v létě není nutná silná stěna a výška také není rozhodující. Je to pouze záležitost pracnosti obsluhy.

Dnes na internetu vidíme různá videa, a někdy si mohu hlavu ukroutit nad tím, co vše je možné spatřit. Jak včelaři přehazují nástavky a hledají matku, která jim klade i v medniku, a přebírají plášřy k točení.

Samozřejmě nemám radost z toho, když se přihlásí začínající včelař a hlásí: „Já již úly mám. Nejrozšřířeněšři míru 39 x 24 od známého a měnit to nebudu.“ Stejně, pokud bude zapálený do včelařiny, tak bude bádat a hledat, jak dál.

Mně již je 70 let, a přesto uvažuji o **vyzkoušení rámkové míry 39 x 36 v plodišři**. Tato míra se samozřejmě nevejde do medometu, ale touto technologií lze vytvořit matce ješřtě lepší podmínky (tvar koule v zimě) a plášřy z plodišře můžeme používat maximálně na posílení oddělků a zásobních včelstev.

V tomto, již 11. příspěvku, jsem se dostal více na pole odbornosti, a tak se nevčelařům omlouvám. Výše uvedené informace mohou nicméně být užitečné pro toho, kdo by chtěl začít včelařit, aby se vyvaroval zbytečných chyb.

*Jiří Suchánek
předseda ZO ČSV Chleny*



Rady pro zahrádkáře

Únor bývá měsícem, kdy ještě hodně mrzne. Jestliže je pěkné počasí, tak teplotní rozdíly mezi denními a nočními teplotami mohou být značné.

Může se nám ještě zdát, že se nic ve vegetaci neděje a ovocné stromy a keře zdánlivě odpočívají. To je ale mylná představa, protože **v rostlinách i v tomto počasí probíhají složité biochemické procesy, které připravují dřeviny na novou sezónu.**

Během února se již začínají prodlužovat dny, a tak pokud je příhodné počasí, lze směle pracovat. **Můžeme provádět zimní řez jaderovin, a to především jabloní a hrušní.** Hrozí-li podle předpovědi ještě mrazy, raději řez odložíme na pozdější dobu. U odrůd rodících na konečných výhonech spíše provádíme řez až třeba před květem a u některých odrůd pouze tvarujeme výhony a vyřezáváme jen ty potřebné.

Můžeme provádět **řez rybízu a angreštu.** Vyřezáváme víceleté nebo jinak narušené větve, příliš slabé a nezdravé. Výhony řežeme těsně nad zemí a snažíme se nenechávat žádný čípek, který by stejně zaschnul a navíc by byl infikován dřevokaznou houbou **rážovkou rumělkovou**, která vytváří růžovo oranžové plodničky. Při řezu angreštu důsledně odstřiháváme konce jednotlivých výhonů, na nichž přezimuje nebezpečná houba – **padlí angreštové.**

Je možné také již provádět **řez révy vinné**, pokud nehrozí ještě velké mrazy. Počet ponechaných oček na tažní volíme podle odrůdy a pěstitelského tvaru.

Během února je vhodný čas na **odebírání a uskladnění roubů jaderovin** pro následné roubování.

V prosincovém Brodíkú byla zmínka o **oškrabování staré borky u ovocných stromů.** To je možné uskutečňovat i v této době, ale seškrabaný odpad je nutno spálit. Likvidujeme tím mimo jiné i holožír **bekyně zlatořitné.** Housenky tohoto škůdce se při časně jarní teplotě +8 °C rozlétají z hnízd, kde přezimují, na pupeny, později na květy a listy. Při větším výskytu to může být pro stromek likvidační.

Kalamitním škůdcem je i **pídaľka podzimní.** Ta se líhne na podzim. Proti píďalce mají pomáhat lepové pásy. Své opodstatnění mívá také nátěr kmenů vápenným mlékem či jinou desinfekcí.

Ve druhé polovině února je již možné provádět **postřik broskvoní** proti kadeřa-



vosti. Podmínkou je, že se již začínají zvětšovat vrcholové listové pupeny. Dále je třeba, aby byla po několik dnů teplota vzduchu kolem 10 °C.

V tomto období ubývá pokojovým květinám energie. **Květiny se stávají místem pro líhnutí škůdců** – svilušek, třásněnek, puklic, molíc a dalších. Škůdci se ve vytápěných prostorách rozmnožují během celého roku a mívají mnoho generací. Jedna taková generace se vyvíjí 18-35 dní. V příznivých podmínkách může jít až o 20 generací do roka. Škůdce si často přinášíme domů, když zakoupíme neošetřené rostliny.

Ani během února bychom neměli zapomínat na **přikrmování zpěvných ptáků**, neboť tito drobní pomocníci jsou schopni spořádat velké množství parazitů a škůdců.

*Za Český zahrádkářský svaz
František Břečtan*

POZVÁNKY A INFORMACE

SDH Přestavíky si Vás dovoluje pozvat na

DĚTSKÝ KARNEVAL

v sobotu 4. března od 15 hod. v místní hasičské klubovně

Program: soutěže, vyhodnocení masek, diskotéka
Občerstvení zajištěno, přichystán je bláznivý bar.

Tešíme se na Vás a na Zajímavé kostýmy.

MATURITNÍ PLES

SŠZE a SOU CHKT Kostelec nad Orlicí

KDY | 10. 2. 2017
od 19:00 do 2:00

KDE | Sokolovna
Kostelec nad Orlicí

VSTUPNÉ

místenka | 120 Kč
stání | 100 Kč

Můžete se také těšit
na bohatou soutěž
o ceny!

4.A

4.C

2.M

HRAJE | POKROK

SDH Rájec spolu s SDH Kostecké Horky Vás zvou
na přednášku

Základy první pomoci a chování v krizových situacích



V sobotu 18.2.2017 od 16:00 do 18:00
v kulturním domě v Kosteckých Horkách

Vstupné dobrovolné

Přijďte si připomenout základy, které se mohou vždycky hodit

Přednáší profesionální záchranářka Zdravotnické záchranné služby Rychnov nad Kněžnou



SDH Rájec pořádá 4.ročník

sjezdu na čemkoliv

STROJE NA SJEZD S SEBOU

Dne: 19.2.2017

Od: 13⁰⁰ hod. místního času

Místo: kopec za Sládkovými, směr z Rájce na Borovnici

Občerstvení zajištěno po celou dobu konání akce a zábava bude taková, jakou si každý udělá.



Sbor dobrovolných hasičů Kostecké Horky

Si Vás dovoluje pozvat na tradiční

HASIČSKÝ BÁL

který se koná v sobotu 11. 2. 2017

v kulturním domě v Kosteckých Horkách

Začátek ve 20 hodin



Hraje J. K. Band

Zvěřinová a domácí kuchyně

MŠ a ZŠ Skořenice pořádá tradiční a veselý

KARNEVAL

pro děti malé i větší a jejich rodiče

Kde: sál obecní hospody Skořenice

Kdy: sobota 25. února 2017, ve 14 hodin

*Přijďte oslavit masopustní veselí,
zadovádet si, tancovat a zasoutěžit si!!!*

*Těš se na Vás děti i dospěláci
naši sluníčkové školy a školky.*



SPOLEČENSKÁ KRONIKA

NAROZENÍ DÍTĚTE

V měsíci **lednu** se narodila
Romanu Čermákovi
z Rájce
a **Kamile Jiráskové**
dcera
Adélka Čermáková.

*Moc gratulujeme
a přejeme mnoho zdraví
a rodinného štěstí.*

sociální komise



POČASÍ U NÁS

Jedná se o amatérskou meteostanici umístěnou na objektu rodinného domu č. p. 5 v obci Rájec. Meteostanice je v provozu od konce roku 2011.

LEDEN 2017

Průměrná teplota za měsíc: -5,1°C
Vlhkost: 84%
Minimální teplota za měsíc: -24,3°C
Vlhkost: 58%
Maximální teplota za měsíc: 4,3°C
Vlhkost: 94%
Průměrná rychlost větru: 1,8 m/s
(1 m/s = 3,6 km/h)

Srážky celkem za měsíc: 28 mm
Sníh za měsíc: 30 cm

Počasí ve dnech v měsíci:
Chladné dny (<10°C) 30 dní
Mrazivé dny (<0°C) 18 dní
přízemní mráz (<0°C) 26 dní
dešťové dny 0 dní

Podrobnější informace mohou sdělit na e-mailu: kaplanm2@seznam.cz, popř. při osobní návštěvě u mě doma. Od 1. 2. 2015 běží počasí na těchto nových stránkách www.pocasirajec.cz www.facebook.com/PocasiRajec www.in-pocasi.cz <http://www.wunderground.com> IKRLOVHR18

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA

Letošní Tříkrálová sbírka, pořádaná Farní charitou Rychnov nad Kněžnou, proběhla ve **31** obcích, kde bylo do 131 zapečetěných pokladniček vybráno **645.662 Kč**.

V jednotlivých obcích byl tento výtěžek: Rychnov nad Kněžnou 134.367 Kč (z toho Dlouhá Ves 6.325 Kč), Solnice 41.775 Kč, Skuhrov nad Bělou 26.679 Kč, Kvasiny 32.904 Kč, Borohrádek 25.422 Kč, Vamberk 52.179 Kč, Záměl 20.347 Kč, Vrbice 10.152 Kč, Častolovice 21.497 Kč, Černíkovice 30.927 Kč, Synkov – Slemeno 10.227 Kč, Kostelec nad Orlicí 25.608 Kč, Lično 16.293 Kč, Chleny 6.327 Kč, Krchleby 3.092 Kč, Javornice 7.614 Kč, Slatina nad Zdobnicí 20.917 Kč, Pěčín 10.097 Kč, Poštejn 14.182 Kč, Třebešov 11.064 Kč, Byzhradec 7.321 Kč, Polom 4.702 Kč, Hřibiny – Ledská 7.717 Kč, Voděrády (i Nová Ves, Uhřínovice a Vojenice) 23.200 Kč, Lhoty u Poštejna 5.149 Kč, Borovnice (i Přestavky) 7.694 Kč, Rybná nad Zdobnicí 4.023 Kč, Tutleky 3.219 Kč, Rokytice v Orlických horách 39.797 Kč, Bartošovice v Orlických horách (včetně Neratova) 13.366 Kč, Orlické Záhoří 7.804 Kč.



65% získané částky bude vráceno na účet Farní charity Rychnov nad Kněžnou, která peníze použije podle schváleného záměru na podporu činnosti Stacionáře sv. Františka v Rychnově nad Kněžnou pro lidi s mentálním postižením, kombinovaným postižením a seniory, rodinám s více dětmi ve městě a regionu, rodinám s postiženým dítětem, rodinám v nouzi, na vybavení chráněného bydlení v Neratově, na pomoc do Indie – rozvoj projektů souvisejících s „Adopcí na dálku“ a na podporu projektů misie v Hondurasu, na pomoc při mimořádných situacích.

Velice si vážím všech, kteří přispěli k uskutečnění letošní sedmnácté Tříkrálové sbírky:

Děkuji za štědrost lidem, kteří přispěli finančně do Tříkrálové sbírky. Děkuji také všem koledníkům, vedoucím skupinek, všem, kteří se podíleli na organizaci a pomohli se zajištěním sbírky včetně dopravy koledníků a poskytnutého občerstvení.

Děkuji za obětavost, vytrvalost i za příjemnou atmosféru během sbírky, kterou podpořil i Tříkrálový koncert v Neratově.

Děkuji také kněžím, kteří sloužili mši svatou za zdar Tříkrálové sbírky a za udělená požehnání koledníkům a kapele LO3 za hudební doprovod při mši svaté v Rychnově nad Kněžnou

Přeji vše dobré v roce 2017.

*Mgr. Eva Šmídová,
ředitelka Farní charity Rychnov nad Kněžnou*

GENERÁLNÍ PARTNER
CHARITY ČR



HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER



**Velké poděkování patří našim koledníkům
letošní Tříkrálové sbírky.**

Ani silný mráz je neodradil a statečně vyrazili od domu k domu, co jim síly stačily.
Moc děkujeme a takhle jim to slušelo:

**chlapci Jan a Vojtěch Fialovi z Borovnice
a slečna Dana Navrátilová z Přestavlk**

koordinátor sbírky Dana Navrátilová



Tři králové - podle Jiřího Trnky



Tři králové - práce žáků ZŠ Kupkova Dobruška





Nový rok 2017, foto - Jiří Vacek



Vydává Obec Borovnice v nákladu 200 ks.
 Registrováno u MK ČR pod č.j. E 21940. Uzávěrka příštího čísla: 26. 2. 2017.
 Redakční rada neodpovídá za stylizaci příspěvků a tiskové chyby.
 Vytiskla tiskárna AG TYP Kostelec nad Orlicí.